

relax

LIDOVÉ NOVINY 9. KVĚTNA 2009

Máte malou postavu?

Klára Klempířová vám poradí v Módní ordinaci, co vám bude slušet

Strana IV

Úspěšné, samostatné... a bezdětné. Zleva: Dita Stejskalová (39), Regina Vondrová (37) a Jana Ryšlinková (58) věnují práci hodně času, protože jej nemusí věnovat rodině. Jak ale shodně tvrdí, svůj život takto neplánovaly, prostě tak šel.
Foto LN - František Vlček

Diagnóza: svobodná, bezdětná

Je jich stále víc – žen, co jim táhne na čtyřicet, v kariéře dosáhly co chtěly, rodinu však nemají. Kdo o nich ale tvrdí, že jsou kariéristky, mýlí se. I schopné a samostatné ženy **touží po rodině** a hledají partnery pro život, jenže ne vždy je nachází. A tak žijí bez nich a vyrovnávají se s tím po svém.

KLÁRA SMOLOVÁ

Dnešním holkám jde hlavně o kariéru a o prachy. Rodina je až na druhém místě a děti pak doháníte ve čtyřiceti, když už vám ujel vlak, prohlásil nedávno můj známý při jedné debatě, čímž mě nadzvedl ze židle. Jeho názor ale vůbec není výjimečný – zastává ho mnoho lidí z generace našich rodičů, ale i dnešní třicátníci, a dokonce i ženy. Netuší, jak daleko jsou od pravdy.

Ano, mám okolo sebe spoustu chytrých a schopných žen, které mají za sebou řadu pracovních úspěchů. Na poli soukromém však jedna prohra stíhá druhou. A tak pracují. Práci věnují hodně času, protože jej nemusí věnovat rodině. Nikoliv obráceně. Pracují, protože je to za prvé baví a mají potřebu používat svůj mozek a své znalosti a za druhé se musejí živit samy. Mají úspěchy, ale ani jedna by rodinu za kariéru nevyměnila. To, že rodinu nemají, není výsledkem vědomého rozhodnutí. Je to souhra okolností. Svůj život takhle neplánovaly, prostě tak šel.

Kdy už se konečně vdáš?

Důvodů, proč dnešní mladé ženy nerodi ve dvaceti, a dokonce ani ve třiceti, je celá řada. Je to fenomén dnešní doby. Ženská emancipace

dosáhla ve vyspělých zemích toho, že dnes ženy mohou všechno, na co si jen vzpomenou. Muže ke svému životu zdánlivě nepotřebují, protože se na rozdíl od žen z minulosti užijí samy. Jejich svoboda je ale vykoupena osamocенostí a problémy s hledáním toho pravého. Vdáváme (a ženíme) se z lásky, nikoli podle zájmu a příkazu rodiny, a zjišťujeme, že se naše úsilí o nalezení partnera pro život podobá hledání jehly v kupce sena.

„Staly jsme se obětí vlastního výmyslu,“ říká Alice Ševčíková a myslí tím emancipaci žen. „Najednou zjišťujeme, že to vlastně takhle úplně nechceme.“ Alice je atraktivní pětaticetiletá žena, která o muže nikdy neměla nouzi. Přesto zatím žije sama. Nabídka k sňatku už jednou dostala, ale tehdy ji nepřijala. „Do třiceti jsem rodinu moc neřešila, spíš jsem se tomu vědomě vyhýbala. Po třicítce jsem o tom ale přemýšlela,“ říká a poklepáváním na zápěstí ruky dává najevo, že její biologické hodiny přece jen tikají.

Původně chtěla být veterinářkou, ale rodiče jí to rozmluvili. Stala se módní návrhářkou a pracuje na volné noze. Nemá salon věhlasného jména, prostě šije oděvy známým a známým známých, navrhuje textilní vybavení interiérů a dělá produkce pro módní časopisy. O své budoucnosti neměla žádné

vyhraněné představy, ale děti a partner do ní patřili vždy. Pochází z Moravy a tlak rodiny na změnu svého stavu prožívá velmi citelně, i když s nadhledem. „Pro rodiče jsem přinejmenším divná a pro ostatní příbuzné jsem už vyřazená z chovu,“ směje se.

Ve velkoměstě ještě podle Alice bezdětná žena do 40 let není nic zvláštního, přesto ale v nedávné době například změnila gynekologa, protože jí dával velmi nevhodným způsobem najevo, že když v jejím věku ještě nemá děti, je buď rajda, nebo lesba. I když jí to nemile překvapilo, má pro to pochopení: „Tradiční vzorce chování holt vzaly za své, v novém prostředí však stále ještě po staru myslíme.“

Když to nepříjde, pojedu dál

S tím souhlasí i Regina Vondrová. „Lidé si dělají, co chtějí, cítí větší volnost. Chlapi si nechávají otevřená vrátka – když nevyjdeš ty, vyjde jiná. Nastanou-li problémy, nic neřeší, prostě jdou pryč. Vůbec je dnes všechno obráceně – vždyť oni snad i chtějí, aby si je ženská namlouvala!“ říká.

Ani Regina neměla nikdy nalajnovaný profesní život, zato byla přesvědčená, že ve třiceti letech už bude mít zaběhnutou rodinu, manžela a dvě děti. Celý život pracuje v obchodě, specializuje se na šper-

ky. Když jí bylo 24, stala se vedoucí prodejny a mistrovou. Dnes pracuje jako asistentka ředitele hodiňářské společnosti. Nedávno oslavila 37. narozeniny, děti nemá, o potenciálním manželovi ani ne-

Stále věřím, že to přijde, ale když ne, tak pojedu dál. Dokážu žít sama a mám skvělé přátele, kteří mi rodinu vynahrazují.

Regina Vondrová (37)

mluvě. Vážných vztahů prožila několik a obdržela i dvě nabídky k sňatku. S žádným ze svých ctitelů však nezakotvila ani nepočala potomka, ač po tom velmi touží.

„Ten první mě požádal o ruku v osmnácti a to jsem si na manželství připadala příliš mladá. V druhém případě jsem si zase nebyla jistá, že s dotyčným chci rodinu,“ vysvětluje své pohnutky Regina. „V osmadvaceti mi pak opravdu tikhly biologické hodiny. Měla jsem v té době vztah, od nějž jsem toto naplnění očekávala, ale partner nebyl přítaven, tak jsem se s ním rozešla.“

Dnes se cítí vyrovnaná a život bere tak, jak je. „Líp jsem se poznala a víc si vážím sebe i své svobody. Asi jsem taky náročnější, vím, co ve vztahu chci. Stále věřím, že to přijde, ale když ne, tak pojedu dál. Dokážu žít sama se sebou a mám skvělé přátele, kteří mi rodinu vynahrazují,“ říká a se smíchem dodává, že se v tomhle směru pochlapila – přistupuje k životu jako muži.

Práce jako lék

S životem bez dětí se musela vyrovnat i Jana Ryšlinková. Kdo ji nezná osobně, zařadí si ji přesně do oné škatulky, „vyměnila rodinu za kariéru“. Osmapadesátiletá děkanka US Business School a pražská zastupitelka se sama živila už od patnácti. Studovala matematiku a působila

jako vědecká pracovnice, zároveň ji však vždy zajímalo politické dění. Těsně po revoluci dostala v politice šanci a práce ji pohltila. Pracovala nejprve jako mluvčí Občanského fóra, poté několik let jako poslankyně. Začala pomáhat jiným, aktivní byla především v oblasti neziskových organizací. Dnes je známá například svým bojem za spravedlivé a průhledné přidělování dotací na kulturu v Praze.

I když si bez práce svůj život neumí představit, „dělat kariéru“ nebylo zcela vědomé rozhodnutí. „Nikdy mě ani na chvíli nenapadlo, že bych neměla mít děti a manžela,“ svěřuje se. „A nikdy bych nedala na váhu rodinu proti kariéře. Chtěla jsem obojí, vím, že bych to zvládla.“

Osud k ní v tomto směru ale nebyl příznivý. Deset let se se svým někdejšímanželem pokoušela otěhotnět, ale bez úspěchu. Nenaplněná touha po dítěti nakonec způsobila i rozpad svazku. Uvažovala pak i o adopci, ale pro svobodnou ženu to byl tvrdý oříšek. Lékem pro ni v tomto období byla práce.

„Do práce jsem se zavrtala proto, abych si pomohla. Potřebovala jsem být mezi lidmi. Deprese jsem řešila tím, že jsem pracovala od nevidím do nevidím – a výsledek byl vidět. Pracovní úspěchy se dostavily.“

Pokračování na straně 11

Na to, proč dnes existuje tolik svobodných a bezdětných žen, má Jana Ryšlinková svůj vlastní pohled. „Radikálně se změnil vztah mezi mužem a ženou. Celá společnost velmi zbohatla a ženy mají čím dál větší možnost ekonomicky přispívat do rodinného rozpočtu nebo být nezávislé,“ vysvětluje. Existence rodiny jakožto ekonomické jednotky tedy přestala být nutností. A pak je tu antikoncepce. „Dala ženám kontrolu nad tím, kdy a s kým mít dítě. A třetím faktorem je věda, která prodlužuje lidské životy. Dříve spolu dva lidé odchovali děti do jejich dvaceti let a pak už byli staří. Dnes žijeme déle, a tak se vztahy stihnou rozpadnout a zakládají se další rodiny.“

Kde jsou muži?

Zatímco mnohé ženy si užívají nově nabyté svobody, muži ztrácejí půdu pod nohama. „S tím, že na sebe ženy přebraly i některé mužské role, se muži špatně vyrovnávají. Najednou nevědí, co se sebou a hlavně s námi,“ říká Dita Stejskalová, ředitelka Ogilvy PR. „I když jsou ženy samostatné a zvládnou skoro vše, stejně chtějí manžela, který je v jejich očích opravdovým mužem. Takoví ale jako by se vytráceli.“

Dita se ředitelkou Ogilvy stala ve 29 letech a dnes, o deset let později, je vyhledávanou odbornicí činnou i na poli vzdělávání a autorkou odborných publikací. A také dosud nezadanou a bezdětnou ženou. „Neplánovala jsem, kdy budu mít rodinu, brala jsem to přirozeně – až to přijde, tak to přijde,“ říká. Jenže nepřišlo. Dlouhodobých vztahů měla několik, ale s žádným z partnerů nedospěla do stavu, v němž by si řekli, že spolu budou napořád a pořídí si děti. Na vině ale prý rozhodně nikdy nebyla její práce. „Kompromis mezi prací a vztahem jsem nikdy dělat nemusela. Moji partneři byli vždy podobně vytížení jako já.“

Sama Dita se netrápí pocitem, že by jí ujel vlak, necítí ani tikání biologických hodin. Její rodiče ji do vdavek nikdy netlačili, jak to viděla u svých kamarádek. „Vždycky je víc zajímalo, jestli ze mě něco bude. Kdybych začala plašit, že ještě nemám rodinu, byli by první, kdo by mi říkal, že tomu mám nechat volný průběh,“ říká. Být svobodnou matkou pro ni není cesta, a kdyby jí náhodou osud rodinu nedopřál, ví dobře, jak se svým životem naloží.

V naší individualisticky zaměřené společnosti je znalost sebe sama a smyslu svého života výhodou i nutností. Manželství v tradičním pojetí ztratilo svůj význam a je spíše již jen zvykem. To ale neznamená, že není důležité. Pro vztahy, které nejsou založeny na ekonomické závislosti a panuje v nich větší rovnoprávnost, je potřeba nalézt nový význam, respektive zvýšit význam všech ostatních, neekonomických aspektů. „Měli by-

Alice Ševčíková nikdy neměla o muže nouzi, ale nabídku k sňatku odmítla. Ve svých pětatřiceti žije sama a přiznává, že její biologické hodiny tikají.

Foto LN - František Vlček

chom si uvědomit, že být s někým je obrovská hodnota, o níž stojí za to bojovat,“ připomíná Jana Ryšlinková. Většina žen se shoduje, že změna myšlení a postojů je otázka generační. Je na emancipovaných matkách, aby své syny vychovaly v novém duchu. Jenže to už se nás, současných čtyřicátnic, týkat nebude. My se s tím musíme poprat teď a tady.

Možná právě tak, jak ironicky říká Alice: „Měly bychom se na emancipaci vykašlat a nechat chlapy, ať nás zase živí. Přiznejme si, že jim se to líbí a nám taky.“